

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA STRATEGIE OBRANY POLSKA

Polští autoři brigádní generál Boleslav Balcerowicz, plukovník dr. Jacek Pawlowski a plukovník dr. hab. Józef Marczak se ve svém příspěvku zveřejněném v Mysli Wojskové číslo 6/1991 zamýšlejí nad přijetím zásad strategie svého státu v současnosti.

Tvrdí, že "Vyhotovení obranné strategie je nejpožadovanější a nejdůležitější opatření mající vztah k vypracování obranné doktríny Polska."

Příspěvek je redakčně zpracován a upraven.

Úloha obranné síly při zabezpečení národní bezpečnosti

Cílem zahraniční politiky Polské republiky je zabezpečit široce pojatou bezpečnost. Polsko se zúčastňuje procesu vytváření nového bezpečnostního systému v rámci KBSE, ale vůči Německu a státům bývalého Sovětského svazu uskutečňuje politiku, která směřuje ke garanci dobrých sousedských vztahů. Pomalu se utváří oblastní (regionální) spolupráce s Československem a Maďarskem; je patrná také perspektiva spolupráce na ose sever-jih.

Uvolnění napětí v mezinárodních stycích vyvolává možné pochybnosti o účelnosti vytvoření obranného systému Polska. Avšak dějiny i současné politické zkušenosti svědčí o tom, že ozbrojené síly jsou tím nejúčinnějším nástrojem v bezpečnostní politice všech států - třebaže zůstává ve stínu diplomatické, hospodářské i další činnosti.

O postavení státu na mezinárodní scéně, o jeho "přesvědčovací síle" při řešení mezinárodních střetů i nadále rozhoduje vojenský potenciál.

Polsko musí být silným státem. O tom bude rozhodovat nikoli pouze ekonomika,

kultura, vnitřní politická stabilita, vycházející z demokracie, ale také možnost disponovat kvalitními ozbrojenými silami. (Z vyjádření polského ministra národní obrany ze dne 12. 7. 1991 v deníku "Polska Zbrojna" číslo 135/1991.)

Poloha Polska ve střední Evropě, v místě dotyku politických a hospodářských sfér zájmů různých států vede k tomu, že tento stát musí přijmout odpovídající obranná opatření.

Ohromná ničící síla soudobých bojových prostředků vede k tomu, že jsme svědky změny přístupu k vojenskému potenciálu - v současné době je využíván převážně k zastrašování (v dominantní politice) a odstrašování (v obranné politice). Zářivým příkladem těchto změn je více než padesátileté období míru v Evropě (pomineme-li ohromnou přípravu k válce). Je možné tedy naprosto souhlasit s generálem Beaufrem, jenž tvrdil, že "ozbrojené síly je nutné organizovat a využívat především k **odstrašování**". (A. Beaufre: Úvod do strategie. Odstrašování a strategie. Varšava 1968.) Tato teze má především vztah k těm státům, jejichž cílem je obrana svrchovanosti a územní celistvosti. **Odstrašováním** je možné celkově rozumět to, že stát disponuje takovou ozbrojenou silou, která může odradit nepřítele, aby přijal rozhodnutí uskutečnit agresi.

Získat v politice trumf, jakým jsou ozbrojené síly, závisí značnou měrou na tom, zda jejich určitá část bude neustále udržována v pohotovosti k okamžitému uskutečňování různých úkolů na vlastním území nebo ve sférách vlivu. Proto také prvkem vojenské struktury mnoha států jsou tak zvané **síly rychlé reakce**. Také ty by měly být vytvořeny v polských obranných silách.

Cíl a strategické požadavky obrany Polska

Bezpečnostní politika polského státu směřuje dosáhnout **základního národního cíle, jakým je zabezpečení svrchovanosti a územní celistvosti**. Z bezpečnostní politiky je zřejmé, že hlavním cílem vojenské strategie je zabezpečit svrchovanost Polské republiky zásluhou:

- vytvoření obranné síly, která by odstrašovala možné agresory uskutečnit ozbrojenou agresi nebo přijmout opatření k pokusu použití síly za účelem vyvinutí tlaku na Polsko,
- optimální využití obranné síly k odrazení případného možného vzdušného, pozemního úderu nebo vedeného z moře,
- rozbití nebo vytlačení sil, které se při agresi vysadily, či prolomily do hloubky území Polské republiky.

Válečné zkušenosti, všeobecná teorie boje a vedení války i rozbor obranných příprav mnoha států umožňují vyjádřit **základní požadavky na obranu Polska**, k nimž lze počítat:

1. **Odolnost a účinnost obrany** za každých podmínek. Tento požadavek nabývá zvláště významu za současné politickovojenské situace, jejíž vývoj lze těžko předpokládat. Je nepřijatelné připravit pouze jedinou variantu obrany. Ve všech strategických propočtech je nezbytné vzít v úvahu značnou vojenskou převahu možných agresorů, a tak zvolit prostředky a způsoby obranné činnosti, aby došlo k vyrovnání možností.

2. **Pružnost**, neboli schopnost rychlého přizpůsobení prostředků a způsobů vedení obrany k podmínkám politickovojenské situace Polska i za jeho hranicemi, ale také ke změnám způsobů vedení bojové činnosti. Vojenská strategie nemůže být zkonstatelným, neměnným schématem činnosti. Splnění tohoto požadavku mohou umožnit stále uskutečňovaná politickoobranná studia, jejichž výsledky jsou základní činností nejvyšších orgánů, které rozhodují a řídí obranyschopnost státu.

3. **Soulad cílů obrany, způsobů její přípravy a vedení prostředky, které jsou k dispozici**. Vojenská samostatnost Polska vede k tomu, že cíle obrany jsou jednoznačné, ale množství prostředků, které jsou na obranu vyčleněny, je dáno demografickými a ekonomickými podmínkami státu.

4. **Všeobecnost obrany**, to znamená uskutečnit již v míru přípravu teritoria, národa a veškerých státních rezerv k odražení agrese.

Nezbytnost splnění tohoto požadavku vyplývá ať již z charakteru vedení obrany slabšího státu proti silnějším, jakož i ze soudobých zásad vedení bojové činnosti (které nezahrnuje pouze čáru fronty, ale veškeré důležité vojenské, hospodářské, politické objekty atd.).

5. **Obranná příprava teritoria** si klade za cíl využít největší přednosti obrany. Umožňuje znásobit bojový potenciál vojsk, zabezpečit ochranu obyvatelstva a materiálních zásob, narušit (paralyzovat) pohyb pozemních vojsk protivníka a snížit účinnost jeho palebných úderů (leteckých, raketových i dělostřeleckých).

6. **Udržení teritoria**, zabezpečené mimo jiné výše uvedenou přípravou a vedením obrany, které neumožní případnému agresorovi trvale obsadit jakoukoli část polského státu. Tento požadavek má význam nikoli psychologický, ale i ekonomický. (G. Patton v knize Válka, jak jsem ji poznal - Varšava 1989 - tvrdí: "Nikdy nevydávej terén - levněji stojí držet to, co už máš, nežli znovu získávat to, co jsi ztratil.")

7. **Hospodárnost obrany**, znamenající nutnost použít takové prostředky a způsoby boje, které umožní účinnou protičinnost vůči početnější převaze protivníka.

8. **Komplexnost obrany** vyžaduje používat současně různé prostředky, jakož i způsoby jejího vedení, které při vzájemném doplňování umožní se postavit proti každému vojenskému ohrožení.

Ve vojenské terminologii z oblasti strategie obrany vzniká potřeba používat termín "**obránná síla Polska**", (Clausewitz se domníval, že sílu státu stanoví ozbrojené síly, stát se svojí rozlohou, obyvatelstvem, spojenci. "O válce", díl I.), již autoři chápou základní prvky, které tvoří obranu polského státu. Obrannou sílu Polska by tvořily:

- duch a vůle k obraně polského národa,
- obranná doktrína,
- ozbrojené síly (stálá armáda a síly národní obrany, které by byly formou všeobecné účasti národa bezprostředního boje s agresorem),
- obranná příprava teritoria.

Hlavní strategický problém obrany Polska

Z geopolitického postavení Polska vyplývá odvěký problém. **Jak úspěšně čelit hrozbě, že úder povedou síly, které jsou početnější v převaze?**

Jak vytvořit a udržovat obrannou sílu, která by byla schopna odstrašit možné agresory, chtělji použít vůči Polsku násilí?

Polsko, tak jako každý stát, má mnoho **slabých míst i obranných předností**. Proto také důležitým úkolem vojenské strategie je jejich popis a vypracování způsobů, jak slabým místům čelit a využívat přednosti, výhody.

K obraným slabým místům Polska lze zahrnout:

● **Poměrně malé území** (asi 600 krát 600 km), čímž je celá rozloha státu v dosahu taktického letectva a takticko-operačních raket možných protivníků. Hrozí to možností rychle ovládnout celé území, značně omezuje využití stíhací letectvo ve vzdušné obraně. Vylučuje také účinnost uskutečnění ústupu a obchodu. Možnosti protipůsobení: příprava protiletadlové obrany na využití pozemních protiletadlových prostředků, vytyčení hlavní čáry obrany podél hranic, ztížení pohybu úderných uskupení protivníka (hromadné zátarasy a prostory ničení), příprava opevnění podél hranic, v hloubi teritoria poblíž důležitých objektů.

● **Ekonomická slabost**, jejímž důsledkem může být nemožnost nákupu nejmodernějších bojových prostředků a rychlé výměny výzbroje, omezení výdajů na udržování i výcvik stálé armády. Možnost protičinnosti: výroba vlastní výzbroje a bojové techniky, která by vyhovovala

polským obranným požadavkům, příprava hromadné armády miličního charakteru, obranná příprava teritoria za účelem znásobení bojeschopnosti ozbrojených sil.

● **Poměrně dlouhé hranice** (v porovnání s možnostmi vedení obrany stálou armádou), které znemožňují organizovat stálou armádou nepřetržitou a neprodyšnou obranu. Možnosti protičinnosti: využití přírodních překážek (hlavně hraničních řek) při ženijním budování čáry obrany, vybudování opevnění podél hranic a přípravu obcí v přihraničním pásmu k obraně, zabezpečení manévru ozbrojenými silami, vedenému z hloubky státu.

● **Chybí tradice a povědomí bezpodmínečné nutnosti připravit území Polska k obraně**, což vede často k lehkovážnému přístupu k přípravě obrany a přejímání cizích (vnějších) pojetí, která neodpovídají vlastním potřebám a podmínkám. Možnosti protipůsobení: vyhotovení programu výchovy velitelského sboru v oblasti obranné přípravy území Polska a zahájení vědeckého výzkumu k problematice obrany státu.

● **"Dědictví" po Varšavské smlouvě**, které se promítá do anachronické vojenské doktríny a struktury ozbrojených sil, nízké úrovně znalostí a dovedností velitelského sboru v oblasti přípravy i vedení obrany, ale také převládání útočných řešení v teorii i při praxi výchovy velitelských kádřů. Možnost protičinnosti: vypracování polské vojenské strategie, vytvoření ozbrojených sil se strukturou, která je přizpůsobena požadavkům obrany Polska, zahájení obranné přípravy území, nahrazování cizí výzbroje a bojové techniky jinou, zkonstruovanou a vyrobenou v Polsku.

Obranné výhody Polska jsou:

■ **Možnost využití a včasného připravení území k obraně** - zásluhou vybudování čáry obrany s využitím přírodních překážek při přípravě terénu k obraně, vybudování některých prvků zesílení důležitých objektů a čar podél hranic i v hloubce země, využití zalesněných porostů vybudovaných k hromadnému použití pohyblivých protitankových a protiletadlových prostředků, připravených poplachovým způsobem uvést do činnosti systém hromadných zátarasů a ničení podél hranic i na směrech ohrožených úderem vedeným uskupeními pozemních vojsk protivníka; vybudování krytů pro důležitá místa řízení státu a velení vojskům i některých bojových prostředků (letadla, rakety), vybudování základních krytů na plánovaných postaveních obrany i palebných čarách.

■ **Duch a vůle k obraně národa, velký počet obyvatelstva** může být využit k získání podpory společnosti podle programu obrany státu a nákladů na jeho uskutečnění. Ve formacích miličního charakteru (síly národní obrany) by měly působit 3 až 4 miliony vojáků v záloze. Společnost musí být připravena vybudovat některé prvky obranné přípravy teritoria (domovní kryty, cesty, přepravy atd.).

■ **Možnost vyzbrojení sil národní obrany "malými zbraněmi"** (přenosné protiletadlové a protitankové prostředky), účinné v boji s protivníkem, který má "velké zbraně" (tanky, obranné transportéry, letouny, vrtulníky).

■ **Vědecko-konstrukční potenciál a zbrojní průmysl**, který by umožnil být soběstačnými v dodávkách zbraní ze zahraničí.

■ **Nárůst politického významu a bojové účinnosti nepravidelné činnosti (partyzánské, speciální, teroristické)** vedené na vlastním území i teritoriu agresora.

■ **Vojenská infrastruktura** (kasárna, výcviková střediska, letiště, sklady, atd.) umožňující rozmístit vojska podél hranic a objektů strategického i operačního významu, vytvořit a vycvičit síly národní obrany.

Strategické pojetí obrany Polska

Hlavním strategickým problémem, který vyplývá z geopolitického postavení Polska je účinné vedený odpor proti případnému vojenskému ohrožení dvěma většími a silnějšími

sousedy. Proto dosažení předem stanovených cílů obrany Polska bude záviset na přijetí obranně-útočné strategie s prvky všeobecné obrany.

Určení hlavních strategických úkolů obrany vyžaduje rozbor možného ohrožení Polska.

Směry vojenského ohrožení Polska jsou "tradiční" - z východu i ze západu. Severní směr (od moře) by nabyl významu při vedeném kombinovaném úderu pozemně-námořním.

Nejstrašnější by pro Polsko, tak jak tomu již mnohokrát v minulosti bylo, byla současně vedená agrese ze dvou směrů.

Početnost armády našich sousedů a vysoká kvalita jejich výzbroje (o čemž svědčí mimo jiné i příslušné výdaje na obranu - v roce 1936 a 1990 takto: Polsko - 800 miliónů zlotých a 1,7 miliardy dolarů; Německo - 10 miliard zlotých, 31 miliarda dolarů; SSSR - 20 miliard zlotých, 117 miliard dolarů) staví Polsko do nevýhodné situace. Proto také způsoby a prostředky obrany země musí být dle vyjádření autorů uzpůsobeny tak, aby bylo Polsko schopno účinně působit proti převažujícím silám možných agresorů.

Charakter ozbrojeného zápasu utváří způsoby přechodů bojových činností i vedení útočné činnosti, ale i bojová účinnost moderních úderných prostředků. Lze předpokládat, že k přechodu do bojové činnosti dojde překvapením v operačním měřítku, ba dokonce strategickém - bez předchozího soustředování sil v blízkosti hranic. Zásluhou toho může protivník narušit systémy řízení státu a velení vojsk, zničit letadla na letištích, rakety na odpalovacích zařízeních, obsadit ze vzduchu důležité objekty a čáry. Proto již na počátku války bude nezbytné udržovat v bojové pohotovosti síly protiletadlové obrany státu a pozemní obrany důležitých objektů i čar podél hranic, či v hloubce teritoria.

Vzdušně pozemní charakter útočné činnosti je sám o sobě nebezpečný tím, že skýtá možnost současně vést úder palbou a vojsky nikoli pouze na přední okraj obrany, ale také na objekty a čáry v její hloubce. Důsledkem může být vážné narušení obrany, což může napomoci rychlému proniknutí obrněných a mechanizovaných uskupení do hloubky území státu i narušení manévru zálohami uskutečňovanými na směry vedených úderů protivníka. Z toho vyplývá nutnost připravit územní obranu Polské republiky nikoli pouze podél hranic, ale také v hloubi území.

Samonaváděcí rakety a stíhací bombardovací letouny vyzbrojené raketami a samonaváděcími bombami na cíl umožní protivníkovi, aby již v prvních útocích zničil nejdůležitější prvky obranného systému státu, a to taková, jako jsou: místa řízení státu a velení vojskům, letiště, přepravy, spojovací uzly a vojska v prostorech soustředění.

Mezi základní úkoly obrany strategického významu je tedy nezbytné zahrnout:

- obranu proti úderům vedeným na raketová a letecká soustředění sil a prostředků obranného systému Polské republiky,
- včasnou přípravu účinné protiletadlové a pozemní obrany objektů a čar operačně-strategického významu podél hranic, ale také v hloubce státu,
- včasná příprava sil a prostředků obrany hranic k samostatnému odražení útoku obrněných a mechanizovaných uskupení protivníka, které se snaží proniknout do hloubky území po uskutečnění raketových a leteckých úderech,
- zničení nebo vytlačení z území Polska výsadků nebo vklínivších se uskupení protivníka.

Celé území Polska - jako objekt obrany o tvaru podobném čtverci (se stranou více než 600 km), se nachází v dosahu raket středního dosahu a stíhacích bombardovacích letounů.

Třebaže je délka hranic menší než v roce 1939 (východní měří 1244 km, západní 460 km), je jejich tvar výhodnější k vedení obrany, zabezpečení nepropustnosti a stálosti taktické obrany mnohonásobně převyšuje možnosti stálé (pravidelné) armády. Přípravě vybudování účinné obrany podél hranic napomáhají jednak řeky, jednak čáry a prostory v příhraničním pásmu, které ztěžují vedení útočné činnosti velkými obrněnými a mechanizovanými uskupeními. Využití mnoha obcí, které leží podél hranic, tak usnadní vedení obrany.

Polský stát není v době míru schopen vydržovat a rozvinout za války takovou stálou armádu, která by byla početně a kvalitativně srovnatelná s armádami východních

a západních sousedů. Z toho je zřejmé, že polské ozbrojené síly nemohou vést střetnutí sražením a manévrovou činností. Zabezpečit obranu Polska za každé situace vyžaduje přijmout **strategické pojetí připravené všeobecné národní obrany**, vycházející z využití (mimo stálé armády) dvou největších předností - nezlomné vůle národa k obraně a obranných možností polského teritoria.

První výhoda (trumf) může být základem toho, aby se celá společnost účastnila obrany území sil státu v rámci sil národní obrany. V těchto silách by mělo působit několik milionů vojáků v záloze ve věku do 50 let. Byly by to formace všeobecného teritoriálního charakteru, které by byly obdobné těm, jež se vytvořily za obranné války v roce 1939.

Vyzbrojení veškerých sil národní obrany moderními a účinnými přenosnými bojovými prostředky (protitankovými kulomety, granátomety, odpalovacími zařízeními protiletadlových raket, minami) jim umožní (v součinnosti s útvary a svazky stálé armády) vést účinný boj s výsadky a obrněnými mechanizovanými silami. Síly národní obrany by mohly být použity na celém území - ať již k vedení pravidelné činnosti a obraně objektů v hloubce, tak i k nepravidelné činnosti na území, které ovládl agresor.

Do stavu ozbrojených sil Polské republiky budou začleněny útvary Polské armády (stálá armáda s počty a výzbrojí v souladu s mezinárodními smlouvami) a ohromná teritoriální formace - síly národní obrany.

Za války se vrchním velitelem Polské armády stane prezident Polské republiky. Přímou bude vést vojskům hlavní velitelství a velitelé vojenských okruhů (za války velitelství obrany operačně-strategických směrů válečného námořnictva a vojenské letecké obrany pobřeží), ale také velitelé operačních svazů a taktických svazků druhů ozbrojených sil i vojsk, která jsou v záloze hlavního velitele.

Pro řízení nepravidelné činnosti na území obsazeném protivníkem je nezbytné včas připravit odlišný, skrytý systém velení. Byly by mu podřízeny síly národní obrany, které jsou vyčleněny k vedení nepravidelné činnosti a vyčleněné orgány velení vojenských okruhů i hlavního velitele.

Zároveň s uskutečňovanými obrannými přípravami státu, ozbrojených sil a společnosti musí být vykonána různá opatření. V každém případě by stálá armáda v době míru byla v pohotovosti okamžitě obsadit připravená obranná postavení (silami taktických svazků stacionární manévrovacího charakteru, rozmístěné v posádkách podél hranic), uzavírající pravděpodobné směry vedených úderů protivníka.

Záložní síly manévrovacího pozicičního charakteru taktické a operační úrovně, které by byly rozmístěny v hloubce území, by byly v pohotovosti vykonat manévr do obranných postavení podél hranic nebo v hloubce teritoria. K dispozici hlavního velení by byly vytvořeny manévrovací síly rychlé reakce, vybavené vrtulníky umožňujícími okamžité posílení bojujících sil v libovolném prostoru obrany státu nebo k vedení úderů na uskupení protivníka, které by proniklo do hloubky teritoria.

Stálá armáda by zabezpečila neustálé protiletadlové krytí (hlavně s využitím pozemních prostředků) objektů a uskupení vojsk strategického a operačního významu. Válečné námořnictvo by zabezpečilo obranu volnosti pohybu civilního loďstva a přístupu na území státu z moře.

V míru by byly síly národní obrany připraveny k uskutečnění bojových úkolů v blízkosti prostoru jejich rozvíjení. Tyto síly by vykonávaly částečná cvičení, připravovaly a udržovaly by obranná zařízení "ve svém prostoru".

Za situace vojenského ohrožení by došlo ke strategickému rozvinutí ozbrojených sil. Tehdy by bylo nezbytné posílit síly obrany hranic (manévrem záloh taktické a operační úrovně do předem připravených obranných postavení), uvést do bojové pohotovosti systém ženíjních zátarasů a ničení, uskutečnit mobilizaci sil národní obrany, které by se při zaujímání obranných postavení a výchozích prostorů v prostoru své činnosti podřídily velitelstvím stálé armády.

Při agresi, k níž by došlo s překvapením, by bylo okamžitě přistoupeno k okamžitému posílení obrany hranic a k vedení úderů silami rychlé reakce proti výsadbům a těm uskupením protivníka, kterým by se podařilo prolomit čáru obrany. Síly rychlé reakce by vedly boj až do doby splnění úkolu nebo jejich vystřídání zálohami taktického (operačního) stupně.

Pokud by se protivník prolomil do hloubky teritoria státu, zahájily by vedení obrany síly stálé armády a národní obrany. Na okupovaných územích by vedly nepravidelnou (partyzánskou) činnost.

Raketovými a leteckými prostředky i zvláštními silami, které by byly k dispozici hlavního velitele, by bylo možné vést údery proti objektům a vojskům agresora, které jsou ještě na jeho vlastním území.

Ozbrojené síly Polské republiky by měly být vytvořeny ze dvou částí, tzn. taktických svazků a útvarů Polské armády, které tvoří stálou armádu, a ze sil národní armády.

Stálá armáda (perspektivně tvořená vojáky z povolání s počty i výzbrojí v souladu s evropskými limity) by byla určena (společně s jí podřízenými silami národní obrany v prostoru její činnosti) k obraně hranic, vzdušného prostoru a teritoriálních vod. V jejím organizačním členění by mohly být následující prvky:

- **Divize (brigády) obrany hranic** stacionárně manévrovacího charakteru, rozmístěné v posádkách podél hranic, určené (společně s jím podřízenými silami národní obrany) k zastavení a ničení úderných uskupení protivníka s využitím předem připravených prvků posílení (úkryty, zátarasy), které jsou vybudovány podél řek a dalších překážek na hranici.

- **Divize (brigády) úderně obranné** - stacionárního charakteru, které jsou rozmístěny v posádkách v hloubi každého operačně strategického směru v Polsku ze čtyř možných, které jsou určeny k posílení obrany hranic na směru úderu vedeného protivníkem, zasazování protiúderů na jeho výsadky i obrněná a mechanizovaná uskupení, prolamující se do obrany, organizování obrany v hloubce s využitím předem připravených prvků posílení. Navíc by mohly plnit funkce operačních záloh, uskutečnit manévr na směru obrany - a společně s dalšími zálohami - či protiútok, organizovaný hlavním velitelem.

- **Divize (brigády) vzdušně manévrové** (síly rychlé reakce a záloha hlavního velení), která by byla určena k okamžitému posílení obrany na každém směru, vedení protiúderů a protiútoků společně s operačními zálohami proti uskupení protivníka, která by se prolomila (prolamovala) do hloubky teritoria Polska.

- **Letecký sbor (divize)** určený ke vzdušné obraně státu, letecké podpoře činnosti pozemních vojsk a vedení úderů proti objektům i vojskům protivníka nacházejících se dosud na jeho vlastním území.

- **Hladinové, letecké a pobřežní síly válečného námořnictva**, které jsou určeny k bojové činnosti v polské části Baltského moře i k obraně pobřeží (v součinnosti s pozemními vojsky).

- **Sbory (divize) protivzdušné obrany.**

Možnost využití obranných předností a příprava teritoria státu je největší obrannou předností Polska, která vytváří možnost klást účinný odpor mnohonásobně převyšující síly prapředpodobného agresora.

Nárůst přesnosti a mohutnosti leteckých i raketových úderů vede k tomu, že se zvyšuje význam obranné přípravy teritoria (za důkaz poslouží budování úkrytů a opevnění v Německu, bývalém SSSR, Švédsku, Švýcarsku i dalších státech).

Obranná příprava teritoria Polska musí zahrnovat:

- Vybudování pozemních úkrytů pro důležité (ze strategického či operačního hlediska) prvky řízení státu, velení vojskům a bojové prostředky - takové, jako například odpalovací

zařízení raket, letadla, atd. (dle švýcarských údajů tvoří náklady na vybudování podzemního úkrytu pro letoun 10 až 20 % jeho ceny).

■ Vybudování systému hromadných zátarasů a prostorů ničení podél hranic, v hloubce území na směrech hlavního úsilí obrany, které by bylo schopno se aktivovat poplachovým způsobem, ale také v návaznosti na plánovaná připravená obranná postavení nebo palebné čáry (výdaje na protitankové miny polské výroby, které jsou zapotřebí k vybudování minového zátarasu podél východní hranice Polska se přibližuje ceně letounu F 16).

■ Opevnění důležitých objektů a čar podél hranice i v hloubce státu (vybudování stálých a polostálých úkrytů pro vojáky či těžké palebné prostředky, ale také příprava vybudování zátarasů a provedení ničení).

■ Připravení cest a přeprav (včetně záložních) na naplánovaných směrech manévru vojsky.

Duch a vůle národa k obraně se projevuje ve všeobecně přijatém vědomí potřeby bránit vlast, akceptování odříkání i povinností, které mají vztah k brannosti a ve spoluúčasti na přípravě k obraně i ozbrojeném zápase.

Činnost státu musí směřovat k udržení, ba dokonce zvýšení důvěry k armádě. Tohoto cíle lze dosáhnout zásluhou:

- informovanosti společnosti o stavu obranyschopnosti Polska,
- vytvoření vzoru občana-vojáka (jako ve Švýcarsku),
- zmírňování střetů, které vznikají v souvislosti s povinnou (základní) vojenskou službou,
- dalšího zvýšení morálky a úrovně vzdělávání velitelských kádří,
- zvyšování prestiže ozbrojených sil v obranných otázkách státu,
- postavení procesu organizování formace sil národní obrany na nejvyšší státní úrovni.

Pojetí výroby a vybavení vojsk výzbrojí a technikou

Zabezpečení vojenské soběstačnosti a vyhovění specifickým obranným požadavkům Polska vyžaduje vyrábět veškerou výzbroj a techniku v Polské republice (případně ve spolupráci s Československem a Maďarskem).

Za nejdůležitější je nutné považovat co nejrychlejší zahájení hromadné výroby přenosných, tažených i stacionárních protitankových a protiletadlových prostředků. V oblasti letecké techniky je nutné rychle zahájit výrobu vrtulníku "Sokol" v různých verzích, podpůrné i víceúčelové letouny (ve spolupráci se zahraničními podniky).

Nejpřitažlivější výzvou pro polské konstruktéry je sestavení vlastních raket typu "země-země" a "země-vzduch."

Výzbroj tankové techniky, která je vyřazována z výzbroje armády musí být využita v opevněných rajónech (bodech).

Polské vojenské umění musí vzít v úvahu nezbytnost:

- zachování bojeschopnosti tváří v tvář hromadným leteckým a raketovým úderům (nenechat se překvapit a zničit),
- udržování stálé bojové pohotovosti u vojsk, která brání strategicky a operačně důležité objekty rozmístěné podél hranic i v hloubce státu proti vzdušným úderům a výsádkám,
- zabezpečení všeobecné protiletadlové obrany proti úderům vedeným raketami, letouny a vrtulníky,
- vedení účinného boje s převažujícími silami protivníka,
- využití terénu k obraně vybudováním hromadných zátarasů a prostorů ničení,
- propojení palby se zátarasy,
- součinnost svazků a útvarů stálé armády s územními silami národní obrany,

- přípravu teritoria k obraně,
- dovedně vedenou nepravidelnou činnost,
- vytváření prostorově bodové struktury obrany,
- samostatně vedené bojové činnosti.

Vybudování vhodného obranného systému vyžaduje vyloučit z polské doktríny předpoklady typické pro útočnou doktrínu Varšavské smlouvy. V teorii a praxi je nezbytné upustit od:

- naprostého soustředování řízení bojových činností a schematismu v období jejich přípravy a vedení,
- vlastnictví jaderného leteckého "deštníku",
- neměnné schematické struktury obrany,
- "taranové" metody vedení útočné činnosti,
- zabezpečení si omezené prostorové nadvlády (volnosti), která umožňuje uskutečňovat ústup i odchod do hloubi teritoria,
- příliš častého využívání při bojové činnosti ofenzivní řešení i nedoceňování významu terénu a jeho ženijního vybudování,
- přisuzování nadměrného významu vojenské "supertechnice" a počítačovým simulacím činností.

-JM-

Čínský filozof a vojevůdce Sun-Tsu, jeden z prvních velkých stratégů, působil na konci šestého a na počátku pátého století před naším letopočtem.

Jeho světoznámý spis O umění válečném, považovaný za nejstarší dílo o strategii a taktice, byl dokonce ještě v 19. a 20. století zařazen do programu výcviku důstojníků v Číně, Korei a Japonsku.

Autor v něm dokázal jasně a stručně, s východoasijským způsobem vyjadřování, vysvětlit trvale platné rysy strategie a taktiky.

Seznámení s obsahem spisu patří ke všeobecnému vzdělání důstojníka z povolání.

SUN-TSU: O UMĚNÍ VÁLEČNÉM

I. Základní zásady

1. Sun-Tsu pravil: Válka je pro stát důležitou záležitostí, je základem života nebo smrti, cestou existence nebo zániku. Tuto zásadu je nutno správně pochopit.

2. Válka je určována pěti činiteli, posuzujeme ji podle sedmi zásad a tím určujeme její postavení.

3. Prvním činitelem je cesta, druhým nebe, třetím země, čtvrtým vojevůdce a pátým zákon. Cesta znamená, že myšlenky lidu jsou zajedno s myšlenkami vládce, že lid je připraven s vládcem žít nebo zemřít, že lid nezná ani bázeň, ani pochybnosti.

Nebe, to je světlo a tma, chlad a horko, je to denní a roční doba.

Země, to je vzdálenost a blízkost, neschůdnost a schůdnost, šíře a omezenost.

Vojevůdce, to je moudrost, spravedlnost, lidskost, statečnost a přísnost.

Zákon, to je vojenský pořádek a kázeň, velení a zásobování vojsk.

Těchto pět pravidel by měl znát každý vojevůdce; jen ten, kdo je skutečně ovládá, zvítězí; kdo je neovládá, nezvítězí.

4. Proto válku posuzujeme podle sedmi zásad a tím určujeme její postavení:

Který z vládců disponuje cestou?

Který vojevůdce je schopnější?

Kdo dovede účelně využívat nebe a zemi?

U koho jsou dodržovány předpisy a plněny rozkazy?

Čí vojsko je silnější?

Čí důstojníci a vojáci jsou lépe vycvičeni?

U koho se spravedlivě odměňuje a trestá?

Ze všeho toho rozpoznám, kdo dobude vítězství a kdo utrpí porážku.

5. Vojevůdce, který aplikuje moje zásady a spolehlivě je ovládá, zcela jistě dosáhne vítězství; je možno svěřit mu velení vojskům. Vojevůdce, který moje zásady neaplikuje, který